

jenými obcemu roku 1920 pamětní deskou občanům padlým v I. světové válce. Dominantou staré návsi je pískovcový kříž z roku 1886. První písemná zmínka pochází z 10. května 1385, kdy Olbram Menhart ze Škvorce převedl roční fundaci pro kapli Všech svatých ve svém domě na Staroměstském náměstí v Praze z chudé vsi Zeleneč na Přišimasy. Podle listiny patřily Olbramovi i sousední obce Skřivany, Horka a kostelní patronát na Hradešíně, z nichž tehdy vytvořil v podstatě základy škvoreckého panství. Roku 1395 začal vycházet plat i ze Skřivan určený pro výživu duchovních u kostela sv. Apolináře v Praze.

Olbramovici drželi vesnici až do 29. října 1462. Mikuláš ze Škvorce tehdy prodal zámek s panským dvorem a selskými dvory ve Škvorci, selské dvory ve Skřivanech, Křimíně (zaniklá ves), Úvalech a kostelní patronát v Horkách a Hradešíně se všim příslušenstvím za 3 000 kop grošů purkrabímu pražského hradu Čeňkovi z Klinštejna. Noví majitelé se postupem času zadlužili a i přes finanční pomoc nakonec došlo k postoupení celého panství 19. listopadu 1532 v dlužné částce 7 000 kop grošů příbuznému Zikmundovi ze Smiřic.

K další změně ve vlastnických poměrech ke Skřivanům došlo 26. dubna 1621. Hrdelní komise odsoudila Albrechta Jana Smiřického za protihabsburskou činnost a zkonfiskovala mu posmrtně polovinu rodového jmění představující přibližně ¼ veškerého šlechtického majetku v Čechách. Pobělohorských tahanic využil Albrecht z Valdštejna, jemuž se podařilo smiřická panství včetně Skřivan získat a za vinidnou zisku je prodat 11. listopadu 1622 Karlu knížeti z Liechtensteinu.

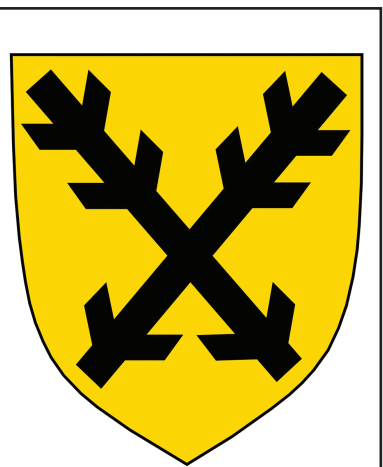
Roku 1654 patřily Skřivany knížeti Karlu Eusebiovi z Liechtensteinu ke Škvoreckému panství. Ve vsi stál selský grunt Matěje Drbohlava se 144 korci polí. Druhý grunt pana Lukše byl opuštěný a rozbořený. Vedle nich stály chalupy Štěpána Limuského, Václava Tkadlce, Pavla Holocha a Matěje Korandy. Celkem drželi ve vsi 8 potahů (koně, voli), 15 krav, 7 jalovic a 7 sviní. V zimě roku 1665 vyhořela Limuského chalupa.

Z protireformační doby se uvádí roku 1671 ze Skřivan nekající slouha Tomáš s ženou. O tři roky později uvádí tuklatský farář Jana Jansu, Bětu Vojačku a sestru pastýře Annu, jež zanedbali zpověď. Téhož roku byl František Svoboda s manželkou dokonce v podezření z kacířství. V zimě roku 1681 postihl požár domy Drbohlava a Tkadlce. V roce 1713 se ve Skřivanech uvádí 42 duší. Další požár vypukl roku 1746 a do základů vyhořely domy Korandy a Lukše. Roku 1757 zde žilo za Marie Terenzie z Liechtensteinu 6 hospodářů, ti obdělávali 320 strychů polí a užívali 18 strychů luk. Roku 1785 stálo ve Skřivanech 18 domů. Selské grunty stály ve vsi čtyři: Václav Kuneš čp. 6, Jan Charvát 7, Jan Lomič 8 a Martin Havránek 13. Chalupy byly tři: Jakub Srnec 1, Jan Doležal 2 a Václav Chroust 5 s výměnkem 12. Domkařů bylo osm, dva se

Nejmladší místní část Skřivany vznikla jako samostatná pastevecká osada v průběhu 14. století. Její název, původně Křiváň, přejala ves podle nezvykle křivých skal na vrchu Klepec (358 m.n.m), který zaujímá nejvyšší bod na katastru s rozsáhlým výhledem. Na jeho vrcholu narazíme na 8 metrový žulový balvan, osazený spojenými

Erb Olbramoviců ze Škvorce

Erb Škvoreckých z Klinštejna

Erb Smiřických ze Smiřic

stejným číslem: Josef Žebro 4, Matouš Pačes 9, Tomáš Špaček 9, Václav Klanecký 10, Josef Šnejdr 11, Tomáš Navrátil 15, Tomáš Pačes 16 a vdova Žebrová 17. Ve Skřivanech stála obecní pastouška 3 a myslivna v Lánech 14. Roku 1799 tábořili ve Skřivanech ruští vojáci, posily mířící na pomoc rakouskému císaři ve válce proti Napoleonovi Bonaparte v Itálii. 7. července byl po staveních ubytován štáb generálmajora Gudoviče. Celkem bylo ubytováno v Přišimasech, Horkách, Skřivanech a Limuzích 5 eskadron. Po několika dnech odešli, ale již 20. srpna následovaly sbory Bauerových husarů, prince de Condé, jezdecký pluk vévody z Bery doprovázený dělostřelci a dragouni vévody d'Enghiena. V prosinci Skřivany obýval technický oddíl minérů a sapérů vracející se do Rusi.

Roku 1843 měly Skřivany knížete Aloise z Liechtensteinu 28 domů se 166 obyvateli a dvěma protestantskými rodinami. Po ukončení patrimoniální správy byla obec Skřivany roku 1850 trvale připojena jako místní část k obci Přišimasy.

Slouha na Klepci

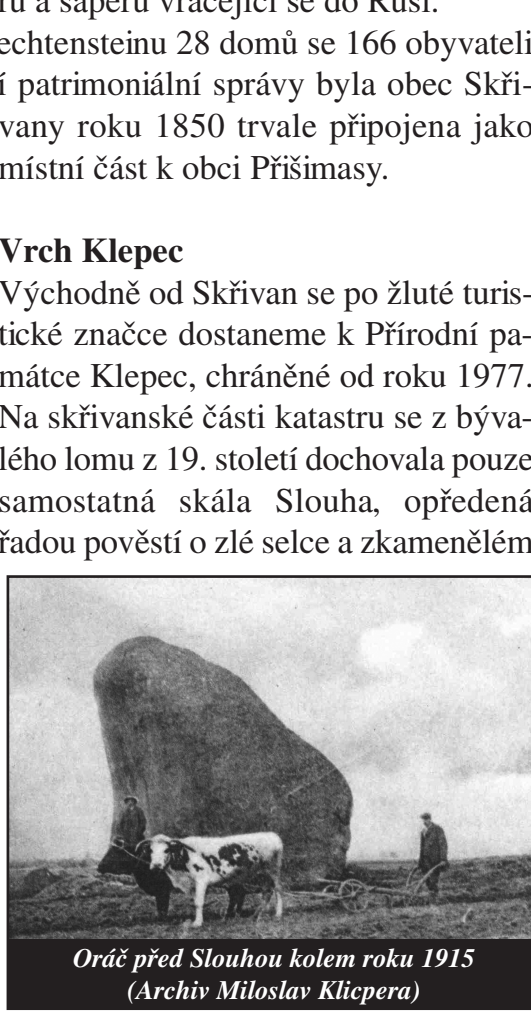
slouhovi, kterou obec Přišimasy nechala roku 1920 proměnit usazením desky v památník padlých občanů. Granitová skála Slouha je pevně spojena se svým podložím a tvoří ji pozůstatek původně rozměrnějšího masivu řičanské žuly, jakožto nejsevernějšího výběžku středočeského plutonu, který se od Přišimas táhne až k Dunaji. Podle výzkumu RNDr. Josefa Rubína z roku 2016 je Slouha pozůstatek „cibulovitou odlučností“ odštěpené skály, čili pozůstatek kamenné slupky. Od roku 2007 se v dubnu před Slouhou každoročně koná kulturní akce Den Země na Klepci, která patří k nejvýznamnějším kulturním tradicím na Českokobrodsku. Z Klepce

Přišimasy na počátku 20. století (Archiv Miloslav Klicpera)

Karel z Liechtensteinu

Oráč před Slouhou kolem roku 1915 (Archiv Miloslav Klicpera)

Erb knížat z Liechtensteinu

je výhled do okolí – románská bazilika v Tismicích, barokní zámek v Kostelci nad Černými lesy, na Hradešín nebo na některé hory Českého středohoří. Dále po žluté turistické trase leží kamenné městečko s balvanem Fůra sena a zatopenými lomovými jezírky.

Bažantnice v Lánech

Prastará pověst o kamenných vratech u Přišimas vypráví „*V poli směrem k Tuklatům stála kdysi dřevěná chalupa. Byla v nepořádku, protože pan-táta se staral více o hostinec. Čeledín nakonec chalupu zapálil a utekl. Všechno shořelo, jen kamenná vrata zůstala. Dodnes ukazují z nich kameny a proto nazývají tuto polní trať – U vrat*“. Pověst se váže k osamoceně knížecí bažantnici, zvané Lány, založené v 18. století na pokyn vrchnostenské kanceláře ve Škvorci. Poprvé se připomíná roku 1750, kdy se odtud uvádí nejstarší známý bažantník, myslivec Václav Ferndl z Lán. Uprostřed bažantnice se roku 1785 nacházel „panský kvartir“ pro myslivce s čp. 14, náležícím ke Skřivanům. Od myslivny vedla alej, lemovaná po stranách ohradami, jimiž protékal Týnický potok. Bažantnice byla zrušena v polovině 19. století.

Bažantnice Lány u Skřivan na mapě 1772-1781 (SOA Praha)

Keltská chata

Jihovýchodně od Skřivan objevil archeolog Jan Zadák roku 1973 dvě keltské chaty (polozemnice) z mladšího laténu (460 let př. n. l. – až z přelomu letopočtu). Průzkum vyvolaný narušením při orbě odhalil v letech 1975–1976 v chatě kromě vysokého počtu keramických nálezů také hliněný přeslen (závaží ke tkaní) a zvířecí kost z ovce. Druhá chata vydala strusku, dokazující zpracovávání železa. Při povrchovém sběru v okolí byl nalezen kamenný třík (drtící kámen používaný společně s kamennou podložkou – těrkou pro drcení a mělnění obilovin) a zlomek plochého brousku z jemnozrnné horniny.

Na třetí skále

